

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 4 października 1922 r.
sygn. akt III Kr 459/21**

- 1) Zamieszczenie w jednym pytaniu odniesienia do znamion przestępstw określonych w osobnych artykułach nie uzasadnia zarzutu braku indywidualizacji czynu, ani też niejasności pytania, jeżeli poddano w sposób jasny i wyczerpujący ocenie, czy słowa inkryminowanych artykułów uzasadniają przytoczone w pytaniu znamiona czynów karygodnych.**
- 2) Przyjmuje się, że redaktor i wydawca pisma, podobnie jak każdy rozgłaszający obrazę czci, musi co najmniej znać jej treść i mieć świadomość obraźliwego jej charakteru i bezprawności swego działania.**
- 3) Pomyłka pisarska w wyroku nie uzasadnia zarzutu nieważności prawno-materialnej wyroku, ileż trafność zastosowania ustawy ocenia się na podstawie stanu faktycznego, stwierdzonego w werdykcie przysięgłych.**

Sąd Najwyższy jako sąd kasacyjny wydał dzisiaj, dnia 4 października 1922 r., wskutek zażalenia nieważności oskarżonego Piotra Górki, przeciw wyrokowi sądu przysięgłych w Krakowie z dnia 18 stycznia 1921 r., sygn. akt Pr II 7/20, o ile nim uznano oskarżonego Piotra Górkę winnym występku obrazu czci z §§ 488 i 491 u.k.¹ i za to skazano w myśl § 493 u.k. przy zastosowaniu § 260 u.k. na karę aresztu przez 1. miesiąc obostrzonego po myśli § 255 u.k. jednym twardym łóżem w ciągu trwania kary, a po myśli § 389 k.k.p.k.² na ponoszenie kosztów postępowania karnego, – po przeprowadzeniu jawnej rozprawy – po wysłuchaniu sprawozdania sędziego referenta, po wysłuchaniu wywodów zażalenia nieważności obrońcy oskarżonego, tudzież po wysłuchaniu wzajemnego wywodu zastępcy oskarżyciela prywatnego, następujący wyrok:

zażalenie nieważności oskarżonego odrzuca się i żalący się ma ponosić kosztu postępowania kasacyjnego.

Zarazem Sąd kasacyjny na posiedzeniu nie jawnym po wysłuchaniu prokuratora, postanowił odwołanie oskarżonego od wymiaru kary pozostawić bez rozpoznania.

Uzasadnienie

Powołane przez oskarżonego przyczyny nieważności z § 344 pkt 6, 10a i 11 k.p.k. nie zachodzą.

¹ Austriacka ustawa karna z dnia 27 maja 1852 r., Dz.U.P. z 1852 r., poz. 117.

² Austriacki kodeks postępowania karnego z dnia 23 maja 1873 r., Dz.U.P. z 1873 r., poz. 119.

Po myśli § 323 k.p.k. pozostawionym jest swobodnej ocenie trybunału, jakie okoliczności należy objąć jednym pytaniem. Zamieszczenie przez trybunał w jednym pytaniu dwóch artykułów oraz znamion obu przestępstw, tak z § 488 jak i 491 u.k. nie uzasadnia zarzutu braku indywidualizacji czynu, ani też niejasności pytania, albowiem przez przytoczenie inkryminowanej treści artykułów oraz znamion ustawowych przestępstw z § 491 i 488 u.k. poddano w sposób jasny i wyczerpujący ocenie przysięgłych, czy słowa inkryminowanych artykułów w ich związku uzasadniają przytoczone w pytaniu znamiona czynów karygodnych. Przepisy o stawianiu pytań przysięgłym, na które zażalenie ogólnikowo się powołuje, nie wymagają wcale, by dano możliwość przysięgłym wypowiedzenia się, czy w każdym słowie lub zdaniu inkryminowanych artykułów dziennikarskich dopatruje się znamion karygodnych, określających jedno lub drugie z inkryminowanych przestępstw. Wyjaśnienie zaś, jakie okoliczności faktyczne uzasadniają przytoczone w pytaniu ustawowe znamiona czynów karygodnych, należało do pouczenia prawnego Przewodniczącego.

W zupełności chybionym jest także zarzut błędnego przyjęcia istoty występku obrazy czci z § 488 i 491 u.k. z tego powodu, że treść inkryminowanych artykułów rzekomo nie zawiera znamion tych przestępstw.

W artykułach tych bowiem, jak to zresztą stwierdzili także przysięgli, przytoczono zmyślane względne przekręcone fakty, i przez to obwiniono oskarżyciela prywatnego o czyny niehonorowe względnie nieobyczajne, które by mogło go podać w publiczną pogardę lub poniżyć w opinii publicznej, a nadto bez przytoczenia pewnych okoliczności faktycznych obwiniono o pogardliwe przymioty i takiż sposób myślenia („osławiony cechmistrz”, przeciwstawienie do cechmistrza „który ma czyste ręce sumienie i charakter”). Zażalenie w uzasadnieniu swoich zarzutów, nie przytacza treści inkryminowanych artykułów w całości, w szczególności opuszcza zdania i słowa, dla oceny czynu doniosłe jak ustępy: „Ogół krawców pamięta niedawne jeszcze czasy i zniknięcie 11 000 koron z kasy cechowej”, „Zrujnował kilku członków, z kasy cechowej zniknęło 11 000 koron, a Sąd nie wyświetlił tego”.

Zarzuty te w związku z całą treścią artykułów przekraczają niewątpliwie ramy krytyki przy agitacji wyborczej względnie wzywania do sumiennej kontroli.

Również i istota podmiotowa inkryminowanych występku obrazy czci z §§ 488 i 491 u.k. stwierdzoną została wedle znamion ustawowych w pytaniu głównym, zatwierdzonym przez przysięgłych.

W akcie oskarżenia nie przytoczono co prawda ściśle wedle znamion ustawowych okoliczności, które by uzasadniały winę oskarżonego redaktora i wydawcy, co do popełnienia wspomnianych przestępstw obrazy czci, ile że i przy uwzględnieniu przepisu § 10 u.k. i § 493 u.k. musi się przyjąć, że redaktor i wydawca pisma drukowego podobnie jak każdy rozgłaszający obrazę, musi co najmniej znać jej treść i mieć świadomość obraźliwego jej charakteru i bezprawności swego działania, w chwili kiedy się jego odpowiedzialność zaczyna.

Wina oskarżonego redaktora i wydawcy, polegająca na tym, że „zamieszczono” inkryminowane artykuły w czasopiśmie drukowym i „obwiniono” oskarżyciela prywatnego, o ile by nie stwierdzono jego udziału w tym zamieszczeniu ze świadomością karalnej treści tych artykułów, mogłaby jedynie, w razie stwierdzenia zaniedbania należytej uwagi przy ich zamieszczeniu uzasadnić przekroczenie z art. III ustawy z 15 października 1868 r.³

Z uwagi jednak na to, że akt oskarżenia w końcowym ustępie tenoru zarzuca oskarżonemu występki z §§ 488 i 491 u.k. „których się oskarżony dopuścił przez umieszczenie powyższych artykułów”, w czym w związku z całą treścią oskarżenia należy się dopatrzyć oskarżenia o zamieszczenie tych artykułów przez oskarżonego ze świadomością ich treści, ze względu dalej na zasady § 262 k.p.k., które pozwalają sądowi oceniać inkryminowany fakt umieszczenia tych artykułów w związku z okolicznościami wysłymi na jaw na rozprawie, trybunał władny był w myśl zasad §§ 318.320 k.p.k. postawić przysięgłym zamieszczone w artykule pytania pytanie główne i ewentualne.

Skoro zaś przysięgli pytanie główne, zawierające wszystkie znamiona istoty występku obrazy czci z §§ 488 i 491 u.k. potwierdzili, należało co do czynu, stwierdzonego w werdykcie zastosować wspomniane przepisy ustawy.

Przytoczenie w wyroku, że występku wspomnianych dopuścił się oskarżony przez to, że „zamieszczono” inkryminowane artykuły, polega na pomyłce pisarskiej, spowodowanej wskazówką „pisz zakreślone z aktu oskarżenia”, usterka ta jednak nie uzasadnia zarzuconej nieważności prawno-materialnej wyroku, ile że trafność zastosowania ustawy ocenia się na podstawie stanu faktycznego, stwierdzonego w werdykcie przysięgłych.

Z tych powodów, gdy zażalenie nieważności oskarżonego jest w całości nieuzasadnione, należało je odrzucić i orzec jak powyżej.

Odwołanie oskarżonego od wymiaru kary pozostawiono bez rozpoznania albowiem nie zostało ono wcale wywiedzione (§ 294 ust. 2. k.p.k.).

[Przywołane przepisy: § 10, § 255, § 260, § 488, § 491, § 493 u.k., § 262, § 294, § 317, § 320, § 323, § 344, § 389 k.p.k. z 1873 r., art. 3 ustawy z 15 października 1868 r.]

³ Gesetz, wodurch mehrere Bestimmungen des Preßgesetzes und des Gesetzes über das Strafverfahren in Preßsachen vom 17. December 1862, Nr. 6 und 7 des Reichs-Gesetz-Blattes vom Jahre 1863, abgeändert werden, RGBl. 1868 Nr. 142. Brak urzędowego tekstu polskiego, wersję polskojęzyczną ustawy publikuje L. Zieleniewski, *Ustawodawstwo prasowe*, Warszawa 1933.